

Woordenlijst | Eierstok

Alopecia

Synoniem: Kale plekken

Het haar valt uit. Op het lichaam ontstaan kale plekken zonder haar. Meestal groeit het haar weer terug.

Anemie

Synoniem: Bloedarmoede

Bij bloedarmoede zijn er te weinig rode bloedcellen in het bloed. Het bloed kan dan te weinig zuurstof naar de lichaamscellen brengen.

Aromataseremmer

Synoniem: Anastrozol, antihormonen, exemestaan, letrozol

Een aromataseremmer is een medicijn. Het remt de aanmaak van hormonen. Een aromataseremmer is een vorm van hormoontherapie.

Ascitespunctie

Synoniem: Punctie van buikvocht

Het vocht wordt met een naald uit de buik genomen en onderzocht op de aanwezigheid van kankercellen.

Benigne

Synoniem: Goedaardig

Als een tumor goedaardig is, kunnen de cellen niet uitzaaien naar andere delen van het lichaam. Een goedaardige tumor kan wel groeien en op de weefsels eromheen gaan drukken. De arts bespreekt of een behandeling nodig is.

Biopsie

Synoniem: Biopt

Bij een biopsie haalt de arts 1 of meerdere stukjes weefsel weg van de plaats van de afwijking. Dit weefsel heet een biopt. De arts doet de biopsie met een dikke naald en verdooft de huid vooraf. Het biopt dat is weggehaald uit het lichaam, gaat voor onderzoek naar het laboratorium. Met dit onderzoek kan de arts de diagnose stellen.

Carcinoom

Synoniem: Het meest voorkomende type kanker

Kwaadaardige woekering van epitheelcellen. Epitheelcellen zijn de cellen die de bovenste laag vormen van huid of slijmvliezen.

Chemo-immunotherapie

Synoniem: Een combinatie van chemotherapie en immunotherapie.

Een combinatie van chemotherapie en immunotherapie. Chemotherapie is de behandeling van kanker met cytostatica. Dit zijn medicijnen die kankercellen doden of hun celdeling remmen. Immunotherapie helpt het eigen afweersysteem om deze kankercellen op te ruimen.

Chemotherapie

Synoniem: CTx

Chemotherapie is een behandeling met cytostatica. Dit zijn medicijnen die kankercellen doden of hun celdeling remmen. Deze medicijnen verspreiden zich via het bloed door het lichaam. Ze kunnen op bijna alle plaatsen de kankercellen bereiken.

Chromosomen

In elke cel zit informatie die bepaalt wanneer de cel moet gaan delen en daar weer mee moet stoppen. En ook welke functie de cel moet uitvoeren. Deze informatie heet DNA. Het DNA zit verpakt in lange strengen: de chromosomen. In iedere cel zitten 46 chromosomen. De chromosomen zitten in paren (23 paren). Van elk paar komt 1 chromosoom van de vader en het andere chromosoom van de moeder.

CT-scan

Een CT-scan kan uitzaaiingen van huidkanker tonen. De arts kan een CT-scan laten maken wanneer er mogelijk uitzaaiingen in het lichaam zitten. Bij huidkanker gaat een CT-scan vaak samen met een PET-scan. Dan heet het een PET-CT-scan.

Curatief

Curatief betekent genezend. Een curatieve behandeling is een behandeling die als doel heeft te genezen van de kanker.

Cyste

Een cyste is een holte gevuld met vocht. Dit is meestal goedaardig. Als niet helemaal duidelijk is of de cyste goedaardig is, kan de arts weefsel weghalen. De arts laat onderzoeken of er kankercellen in dit weefsel zitten.

De novo mutatie

De erfelijke aanleg is nieuw ontstaan bij iemand. De ouders van deze persoon hebben allebei de erfelijke aanleg niet.

Debulking

Operatie waarbij de gynaecoloog het kankerweefsel dat zich buiten de eierstokken bevindt, probeert weg te nemen. Ook beide eierstokken, de baarmoeder, het vetschort en soms zelfs een stuk darm of ander orgaan worden dan verwijderd. Hierdoor kan het voorkomen dat u (tijdelijk) een stoma krijgt. Soms wordt pas tijdens de operatie duidelijk dat het tumorweefsel te groot is om weg te halen. Soms wordt dan overgegaan tot intervaldebulking. De operatie wordt tussentijds stopgezet. De arts probeert de tumor met chemotherapie te verkleinen. Als dat lukt, opereert de arts alsnog.

Diffuus

Verspreid

DNA

In elke cel zit informatie die bepaalt wanneer de cel moet gaan delen en daar weer mee moet stoppen. En ook welke functie de cel moet uitvoeren. Deze informatie heet DNA. Het zit in de kern van de cel. Ouders geven allebei de helft van hun DNA door aan hun kind. Daarom heet het DNA ook wel het erfelijk materiaal. Het DNA zit verpakt in lange strengen: de chromosomen. Op het DNA zit de informatie in stukjes. Zo'n stukje heet een gen. Het menselijk DNA heeft ongeveer 20.000 genen.

Gen

Een gen is een stukje DNA. Elk gen heeft een specifieke DNA-code. Deze code bevat informatie over een bepaalde eigenschap of functie. Zo zijn er genen die eigenschappen bepalen, bijvoorbeeld welke bloedgroep of welke kleur ogen iemand heeft. Er zijn ook genen die bepaalde taken uitvoeren. Bijvoorbeeld wanneer een cel moet delen, of juist moet stoppen met delen. Een mens heeft ongeveer 25.000 genen.

Graad 1

Graad 1 betekent dat de kankercellen nog lijken op gezonde cellen. De kankercellen groeien meestal langzaam.

Graad 2

Graad 2 betekent dat de kankercellen minder lijken op gezonde cellen. De kankercellen groeien meestal sneller.

Graad 3

Graad 3 betekent dat de kankercellen (bijna) niet meer lijken op gezonde cellen. De kankercellen groeien veel sneller.

Gynaecologisch oncoloog

Gynaecoloog die is gespecialiseerd in de behandeling van kanker aan de vrouwelijke geslachtsorganen

Hematoom

Synoniem: Blauwe plek

Een bloedingstorting. Dit kan pijnlijk zijn, maar het geneest vanzelf.

HIPEC

Buikspoeling met verwarmde chemotherapie op het einde van de operatie bij intervaldebulking.

Histologie

Synoniem: Weefselonderzoek

Dit is een onderzoek van weggehaald weefsel uit de afwijking.

Hysterectomie

Synoniem: Verwijderen baarmoeder

De medische term voor het verwijderen van de baarmoeder is uterusextirpatie of hysterectomie.

Internist-oncoloog

Synoniem: Medisch oncoloog

Een arts die gespecialiseerd is in kanker. Deze arts geeft bij huidkanker de behandeling met chemotherapie, immunotherapie en doelgerichte therapie. Bij uitgezaaide huidkanker is de internist-oncoloog vaak de hoofdbehandelaar.

Intervaldebulking

Synoniem: Een operatie met chemotherapie

Operatie met 3 chemokuren voor en 3 chemokuren na de operatie. Soms wordt ook tijdens een debulking operatie overgegaan tot intervaldebulking. Dan blijkt dat het tumorweefsel te groot is om weg te halen. De debulking operatie wordt dan tussentijds stopgezet. De arts probeert de tumor met chemotherapie te verkleinen. Als dat lukt, opereert de arts alsnog.

Invasief

Invasief betekent dat de kanker andere weefsels kan binnendringen. Ook kan de tumor dan uitzaaien naar andere organen.

Kwaadaardig

Synoniem: Maligne

Bij een kwaadaardige tumor gaat het om kanker. De cellen in de tumor kunnen uitzaaien naar andere delen van het lichaam.

Laesie

Synoniem: Afwijkend weefsel

Weefsel dat anders is dan het hoort te zijn.

Lotgenotencontact

Contact tussen mensen die hetzelfde hebben meegemaakt. Voor gynaecologische kanker is dat de Stichting Olijf.

Lymfeklierdissectie

Synoniem: Lymfeklier verwijdering

Het verwijderen van lymfeklieren

Lymfekliermetastasen

Synoniem: Uitzaaingen in lymfeklieren

Lymfoedeem

Een abnormale, overmatige ophoping van lymfevocht in het lichaamweefsel als gevolg van een verstoord evenwicht tussen aan- en afvoer van vocht.

Metastasering

Synoniem: Uitzaaingen (metastasen)

Metastasen zijn uitzaaingen van primaire kwaadaardige tumoren ergens anders in het lichaam. Uitzaaingen kunnen overal in het lichaam ontstaan. Ze kunnen bijvoorbeeld via de bloedcirculatie en/of lymfesysteem zijn verplaatst.

MRI-scan

De MRI-scanner is een tunnel met een sterke magneet, radiogolven en een computer. De scanner maakt afbeeldingen van de huid en van andere organen.

Multidisciplinair overleg

Synoniem: MDO

Dit is een overleg tussen verschillende artsen, verpleegkundigen en andere zorgverleners die deskundig zijn op het gebied van kanker. Zij bekijken samen wat de beste behandeling voor iemand is.

Mutatie

Synoniem: Afwijking, pathogene variatie

Een fout in het DNA die zorgt voor een ziekte, of voor een verhoogde kans op een ziekte.

Nucleair geneeskundige

Dit is een arts die gespecialiseerd is in beeldvormend onderzoek met gebruik van radioactieve stoffen.

Omentum

Synoniem: Buikvliesplooï of vetschort

De buikvliesplooï die vastzit aan de randen van de maag.

Oncologieverpleegkundige

Synoniem: Gespecialiseerd verpleegkundige

Een verpleegkundige die zich heeft gespecialiseerd in de zorg voor en begeleiding van mensen met kanker.

Osteoporose

Synoniem: Botontkalking

Het bot heeft te weinig kalk. Hierdoor is er een groter risico dat het bot breekt.

Ovaria

Synoniem: Eierstokken

Ovarium

Synoniem: Eierstok

Ovariumcarcinoom

Synoniem: Eierstokkanker

Kanker in de eierstokken

PA-gesprek

Synoniem: Beleid gesprek (ook wel Pathologische Anatomie gesprek)

Gesprek waarin de uitslagen en de (na)behandeling of de uitkomst hiervan wordt besproken

Palliatief

Palliatief betekent dat de ziekte niet te genezen is. Degene met kanker kan niet meer beter worden. De behandeling heeft als doel om de ziekte te remmen en om klachten te verminderen.

Palpabel

Een zwelling of een bultje dat met de hand door de huid heen te voelen is.

PARP-remmers

PARP staat voor poly-ADP-ribose-polymerase. Dat is een eiwit dat DNA-schade in de cel moet repareren. PARP-remmers zorgen ervoor dat het PARP-eiwit deze DNA-schade in kankercellen niet kan repareren, waardoor de kankercel doodgaat.

Pathologie-onderzoek

Synoniem: PA, PAO

Het onderzoeken van het weggehaalde weefsel. Hierbij gebruikt de patholoog ook een microscoop. Een microscoop vergoot de cellen heel sterk, zodat de patholoog deze goed kan bekijken.

Pathologisch bewezen

Synoniem: PA-bewezen

In het weggehaalde weefsel zijn daadwerkelijk kankercellen gevonden. Dit is aangetoond met het onderzoek van de patholoog.

Patholoog

Synoniem: Klinisch patholoog, patholoog-anatoom

De patholoog is een medisch specialist die onderzoek doet op weggenomen weefsels en cellen. Dit materiaal is bij de biopsie, punctie en operatie weggehaald. Met het rapport van de patholoog kan de arts de definitieve diagnose stellen.

Penetrantie

Dit is het risico dat iemand met een erfelijke aanleg voor kanker ook echt de ziekte krijgt. Bijvoorbeeld: een penetrantie van 50% betekent dat de helft van de mensen met een bepaalde erfelijke aanleg daadwerkelijk de ziekte krijgen.

PET-CT-scan

Een PET-CT-scan is een PET-scan en een CT-scan ineen. Deze scan kan uitzaaiingen van kanker opsporen. Voor de scan wordt een licht radioactieve stof ingespoten.

Radioloog

Deze arts bekijkt de resultaten van het beeldvormend onderzoek. Zoals de echografie, (PET-)CT-scan en MRI-scan. Ook voert de radioloog de punctie uit.

Radiotherapeut

Synoniem: Radiotherapeut-oncoloog

Een arts die gespecialiseerd is in de behandeling met bestraling. De radiotherapeut beoordeelt of bestraling nodig is. Als het nodig is, is deze arts ook verantwoordelijk voor het bestralingsplan, en voor de begeleiding van de patiënt tijdens de bestralingsserie en de eerste weken erna.

Radiotherapie

Synoniem: Bestraling

Bestraling is de behandeling van kanker met straling. Het doel is kankercellen te vernietigen en tegelijk gezonde cellen zoveel mogelijk te sparen. Bestraling is een plaatselijke behandeling: het deel van het lichaam waar kankercellen zitten of eerst zaten, krijgt bestraling.

Remissie

De ziekte vermindert.

Resectie

Synoniem: Excisie, operatieve verwijdering

Het weghalen van weefsel met een operatie.

Respons

De reactie van de kankercellen op een behandeling. De respons kan verschillend zijn: compleet (helemaal), partieel (gedeeltelijk) of geen.

Revisie

Het controleren van de resultaten van een onderzoek.

Second opinion

Synoniem: Tweede mening

Een tweede, onafhankelijke mening over de behandeling van een andere arts in een ander ziekenhuis.

Sequentiële boost

Boost-bestraling is een extra dosis bestraling op een klein gebiedje. Bij een sequentiële boost krijgt eerst het hele gebied

een aantal keren bestraling. Daarna volgen er een aantal boost-bestralingen op het gebied dat de hogere dosis straling nodig heeft.

Sereuze kanker

De meest voorkomende vorm van eierstokkanker. De kankercellen ontstaan in de buitenste laag cellen van de eierstok.

Snijvlak

Synoniem: Marge, resectiemarge

Tijdens een operatie haalt de arts de tumor weg. De arts haalt ook wat gezond weefsel weg dat om de tumor heen zit. Zo heeft de arts meer zekerheid dat hij of zij zoveel mogelijk kankercellen verwijdert. Het snijvlak is de rand van gezond weefsel dat is weggehaald.

Stadiëringsoperatie

Synoniem: Chirurgische ingreep

Met deze operatie bepaalt de arts in welk stadium de kanker is. Op verschillende plaatsen in de onder- en bovenbuik worden stukjes weefsel (biopten) voor onderzoek weggenomen.

Stadium I

Het kankergezwel (de tumor) bevindt zich nog precies op de plek bevindt waar hij ontstaan is en is nog niet in de omliggende weefsels doorgegroeid.

Stadium II

De kanker is in het omliggende weefsel doorgegroeid maar blijft zeer dicht zitten bij de primaire tumor (waar de kanker is ontstaan). Er zitten meestal nog geen cellen in de lymfeklieren of in andere organen.

Stadium III

De kankercellen hebben zich verspreid in de lymfeklieren in de omgeving van de primaire tumor (waar de kanker is ontstaan) of in de buikholte.

Stadium IV

De kankercellen hebben zich verspreid in de rest van het lichaam.

Systemische therapie

Dit is een verzamelnaam voor chemotherapie, doelgerichte therapie, anti-hormonale therapie en immunotherapie. Dit zijn behandelingen met medicijnen. Deze worden vaak voor of na een operatie gegeven. Deze medicijnen werken door het hele lichaam. Het doel is om kankercellen te verwijderen die zijn losgeraakt van de tumor.

Totale remissie

Synoniem: Complete remissie

Er zijn geen kankercellen meer te vinden.

Toxiciteit

Bijwerkingen die door de behandeling kunnen ontstaan.

Tracer

Een tracer is een radioactieve vloeistof. Het lichaam neemt deze stof op. De stof is dan te zien op een PET-CT-scan.

Tumor

Dit is een zwelling. Een tumor kan goedaardig zijn, of kwaadaardig. Een kwaadaardige tumor is kanker.

Uitzaaiing

Synoniem: Metastase

Er zitten kankercellen van de tumor op andere plekken in het lichaam.

Verdacht

Synoniem: Suspect

De arts heeft een afwijking gezien. Mogelijk is het kanker, maar dat is nog niet zeker.

Verpleegkundig specialist

De verpleegkundig specialist is een zelfstandig behandelaar met een zelfstandige bevoegdheid. De kern van het vakgebied bestaat uit het bieden van een integrale behandeling aan zorgvragers op basis van klinisch redeneren in complexe

zorgsituaties, waarbij de verpleegkundig specialist zorgt voor continuïteit en kwaliteit van de behandeling, en het ondersteunen van de autonomie, de eigen regie, het zelfmanagement en het bevorderen van de empowerment van zorgvragers binnen de patient journey. De behandeling omvat zowel geneeskundige als verpleegkundige interventies. De verpleegkundig specialist werkt vanuit een holistisch perspectief. Dat betekent dat zij zich richt op de ziekte en op het ziek zijn, waarbij de mens in zijn context centraal staat. Daarnaast richt zij zich op de gevolgen van ziekte en op preventie. Als zelfstandig behandelaar binnen een zorgteam is de verpleegkundig specialist regievoerend behandelaar of medebehandelaar.

Vochtretentie

Het lichaam houdt vocht vast.

Voorgeschiedenis

Synoniem: VG

Zorgpad

Synoniem: Zorgsamenwerking

In een zorgpad is beschreven hoe de zorg voor patiënten met een specifieke kankersoort is georganiseerd. Er staat stap-voor-stap vermeld wat, wanneer en door wie zorg wordt gegeven.

www.oncomid.nl

oncomid
oncologie midden-nederland